

Metafora prtljage

—

-

SANDRA

KRIŽIĆ ROBAN

-

—

Metaphor of Baggage

Vjerojatno ne postoji nijedan događaj ili mjesto na svijetu koje nije moguće umrežiti zahvaljujući brojnim fotografima koji su od početka 20. stoljeća pa sve do danas dokumentirali viđeno. Na temelju njihovih dolazaka, snimanja i kontakata koje su ostvarili s domaćim stanovništvom, ali i s fotografima i drugim umjetnicima, kritičarima i istraživačima, ostvareni su preduvjeti za međusobne utjecaje. Spoj lokalnih i dislociranih „gledanja“ rezultirao je novim načinom tumačenja fotografske građe, dio koje je predmet pojedinih istraživanja i interpretacija predstavljenih u ovom broju časopisa.

Što danas možemo zaključiti na temelju prikaza koje su posredovali drugima, o drugima; što zaključujemo o njihovim predznanjima o područjima u koja su stigli i prikazali ih u skladu s osobnim interesom ili zadatkom?

Možemo li se složiti s tezom da je sve definirano kontekstom, da nema iznenađenja i da sve proizlazi iz kulturalnih procesa koji nas okružuju, informiraju pa i formiraju? Je li fotografija samo disciplina ili omogućuje da u kadar ulaze detalji i podaci koje nije bilo moguće pretpostaviti? S kojim saznanjima ili čak teretom predrasuda dolaze fotografi iz drugih sredina, što žele prenijeti svojim fotografijama? Kojoj se publici obraćaju i s kojim ciljem? Je li moguće da njihove snimke ne odražavaju sve pojedinosti koje bi mogle pripomoći u definiranju zatečenog konteksta? Što

There are probably no such events or places in the world which cannot be linked due to numerous photographers who have, during the 20th century to this day, documented what they have seen. Their visits, recordings, contacts that they have established with the local population, as well as with other photographers and artists, critics and researchers, have enabled the transference of mutual influences. The nexus of local and dislocated 'views' created a new way of interpreting photographic records, addressed in the research papers and analyses presented in this magazine edition. What conclusions can we draw today from the mediated depictions of Others, about the Others; what can we conclude about the photographers' prior knowledge of places that they represented through photographs which were conditioned by their own interests or assignments?

Can we agree with the idea that everything is defined by context, that there is no such thing as a surprise and that everything is a result of cultural processes that surround and inform us, and even form us? Is photography a mere discipline or does it also allow details and information that were impossible to be presumed to enter its frame? What kind of knowledge or even burden of prejudices do the photographers from different social backgrounds foster? What do they wish to mediate through their photographs? To whom and with what purpose do they address their work?

uopće za neku sredinu znači dolazak nekog „stranog“ fotografa, koju razinu svjedočanstava otkriva znatizeljan pogled i do koje će mjere razotkriti posebnosti međuljudskih odnosa formiranih tijekom desetljeća, uz ostalo opterećenih političkim, ekonomskim, vjerskim, nacionalnim i kulturološkim nesuglasticama i neusklađenostima?

Brojni aspekti utječu na naša saznanja o ovoj temi. Fotografija nije medij „kao takav“, ona nije tek alat za stvaranje slika koje će svjedočiti o različitosti, o ljupkosti ili oporosti nekog prizora, osobe ili događaja. Zanima nas što o sebi i „svojoj“ povijesti možemo doznati gledajući ono što je snimio netko drugi; što smo propustili vidjeti. Želimo proširiti granice medija postavljene u svrhu arhiviranja prizora, snalaženja i identifikacije (pa i interpretacije). Može li nas jednom snimljen prizor navesti da preispitamo svoju povijest i okolnosti koje su tada bile aktualne? Jesu li brojne terminološke odrednice na koje nailazimo u teoriji fotografije utjecale na status slike i promatrača? Na koji je način formirano značenje fotografija koje ovom prilikom razmatramo? Jesmo li i do koje mjere podvrgnuti nekoj vrsti kolonijalizacije, i nalazimo li svoje pretke usidrene u kadrovima čiji narativi ne moraju nužno rekonstruirati realnost i objektivnost koje priželjkujemo? Na ova i mnoga druga

-
SANDRA
KRIŽIĆ ROBAN
-

It is possible that their photographs do not reflect all the details that could facilitate in defining the context at hand? What does the arrival of a “foreign” photographer mean for a certain surrounding, how deep can his curious gaze penetrate and to what extent will he/she be able to succeed in revealing the particularities of interpersonal relationships that were formed over decades and burdened with political, economic, religious, national and cultural discords and divergences?

Numerous aspects influence our insights into this subject. Photography is not a medium “in itself”; it is not just a tool for creating images that testify to the diversity, loveliness or bitterness of a certain scene, person or event. We are interested in what we can discover about ourselves and our “own” past by looking at what was photographed by somebody else; what we have failed to notice. We want to expand the boundaries of this medium which were set with the purpose of archiving, managing and identifying (and even interpreting) images. Can a photographed scene prompt us to rethink our history and the circumstances of that time? Have the numerous technological guidelines of the theory of photography influenced the status of the image and its observer? How does the meaning of the analysed photographs take shape? Are we, and to what extent subjected to a kind of colonisation, and do our ancestors permeate the frames telling a story which does not necessarily reconstruct reality or objectivity in a way that we hoped for? In

pitanja odgovaraju autori priloga u ovom broju časopisa, koji se jednim dijelom temelji na izlaganjima s međunarodne konferencije *Metafora prtljage*, održane u Zagrebu 2015. godine u sklopu programa *Rendez-vous – Festival Francuske u Hrvatskoj*.

O poziciji pasivnih subjekata i etičkim dvojbama na koje nailaze osobe odgovorne za nastanak realističkih i prepoznatljivih reprezentacija Drugih, kao i za transformaciju subjekata u estetske objekte govori prilog Lee Vene. Autorica na temelju nekoliko paradigmatičkih („kontaminiranih“) fotografskih klasika razmatra potencijalne odluke koje mogu promijeniti uvjete pod kojima se formiraju vlastite etičke pozicije. Proširenje pojma etnografskog obrata na područje suvremenih fotografskih praksi u Hrvatskoj tema je Marije Borovičkić. Autorica prekoračuje uobičajene konture termina te ga u kontekstu odabranih primjera interpretira u odnosu na prezentacijske, etičke i strukturne okolnosti.

Umjetnički esej francuskog fotografa Thierryja Girarda posvećen je njegovu višegodišnjem istraživanju i fotografiranju onoga što je doznao o povijesnoj, kulturološkoj i prostornoj nestabilnosti golema područja kroz koje protječe Dunav. Tok ga vodi od nježnih i idiličnih pejzaža sve do mjesta koja su u nekom trenutku

METAFORA
PRTLJAGE

METAPHOR
OF BAGGAGE

this magazine edition – partially based on the presentations held at the international conference *Metaphor of Baggage*, in Zagreb in 2015, as a part of the *Rendez-vous – Festival of France in Croatia* programme – the authors address the abovementioned questions and more.

In her contribution, Lea Vene addresses the position of passive subjects and ethical dilemmas faced by individuals responsible for creating realistic and recognizable representations of Others, as well as the transformation of subjects into aesthetic objects. On the basis of several paradigmatic (“contaminated”) classic photographs, the author examines potential strategies that can change the circumstances under which individual ethical positions are attained. Marija Borovičkić explores the broadening of the concept of the ethnographic turn to encompass the field of contemporary photographic practices in Croatia. In the context of selected works, the author goes beyond the conventional framework of the concept and interprets it in relation to presentational, ethical and structural circumstances.

The art essay by French photographer Thierry Girard is dedicated to his several years of research and taking photographs of what he learned about the historical, cultural and spatial volatility of the vast area around the Danube River. The river guides him from delicate and idyllic landscapes to the once bloodied battlefields. In addition to

povijesti bila poprištem krvavih bitaka. Uz prolaznost i umještenost kao opozicije ovog osebujnog vizualnog i tekstualnog dnevnika, autor opisuje i određene dvojbe na koje je nailazio, nastojeći se snaći unatoč „gorčini vrlo duge plovidbe“.

O poziciji fotografa i činjenici da ne postoje nedužni prizori govore tekstovi dvoje autora koji su uz ostalo i sami fotografi te predavači na umjetničkim akademijama. Sandra Vitaljić bavi se fotografijom i njezinom društvenom funkcijom te osobitu pozornost posvećuje načinu kako se definira (i manipulira) istina u ratom zahvaćenim područjima. Osjetljivu poziciju fotografa kao svjedoka problematizira i Anthony Haughey u kombinaciji teksta i isječaka iz videoinstalacije. Autor istražuje područja pod dugotrajnim konfliktom i posljedice poput iseljenja i nestanka društvenih zajednica, kao i okolnosti života u *skopičkom režimu*, zbog čega konflikti širom svijeta postaju dio naše svakodnevice.

Okolnosti „društvenog laboratorija“ i francuske kolonijalne politike prema Alžiru tema su priloga Christine Frisinghelli o Pierreu Bourdieuu, sociologu, filozofu i fotografu koji je svjedočio zbivanjima i posvetio im svoja kompleksna istraživanja sudjelujući u raspravama o socijalnom, političkom i ekonomskom prikazu. Jacques Defert kroz analizu odabranih primjera iz povijesti dokumentarne fotografije govori o konstrukciji

-
SANDRA
KRIŽIĆ ROBAN
-

transience and ubication which act in opposition in this distinctive visual and textual diary, the author describes certain dilemmas he encountered while trying to overcome the “bitterness of his very long voyage”.

The contributions of two authors who are, among other things, photographers and lecturers at art academies, address the position of a photographer and the fact that there are no innocent images. Sandra Vitaljić examines the social function of photography and focuses on the way how truth is defined (and manipulated) in the war-affected areas. Anthony Haughey also discusses this sensitive position of a photographer as a witness through a combination of text and captions from his video installation. The author examines territories affected by long-term conflict and its effects such as migrations and the disappearance of social communities, as well as living conditions under a *scopic regime* due to which conflicts around the globe are becoming a part of our everyday life. The circumstances of “the social laboratory” and French colonial politics in Algeria are addressed in Christine Frisinghelli’s text on Pierre Bourdieu, the sociologist, philosopher and photographer who witnessed these events and committed a body of his complex research to discussing social, political and economic representations. On the basis of analysing selected examples from the history of documentary photography, Jacques Defert examines the construction of reality and complex relations between the medium and

stvarnosti i složenim odnosima koji medij povezuju sa stvarnošću. Dokumentarne strategije suvremene fotografske prakse u fokusu su Andree Palašti; autorica na primjerima umjetnika s područja bivše Jugoslavije razmatra poziciju fotografije kao dokumenta koji stvara realnost istodobno je potvrđujući. Na temelju vlastite umjetničke prakse, ali i niza primjera izvedbene prakse drugih autora, Antonio Grgić osvrće se na problematiku dokumentiranja rušenja spomenika, u kojima fotografska slika sudjeluje u proizvodnji novih značenja i odnosa prema tekstu.

Okupljajući ove priloge i analize nastojimo pridonijeti promišljanju o mediju fotografije i njegovoj osjetljivoj ulozi. Povijesna zbivanja, jednako kao i ona sadašnja, nisu neutralna; podložna su preispitivanju, u čemu važnu ulogu ima fotografija. I dok se zanosimo mišljenjem da s pomoću fotografije razumijemo svijet, jer riječ je o mediju koji pripomaže prividnom osjećaju njegove cjelovitosti, ne treba zaboraviti da nas fotografija uči o mnogim važnim stvarima. Prenosi nam znanja i informacije o Drugima i drugačijima, pomaže u prihvaćanju nekonvencionalnih načina označavanja identiteta i generira sustave znakova koji u konačnici funkcioniraju mimo rigidnih struktura moći.

METAFORA

PRTLJAGE

METAPHOR

OF BAGGAGE

reality. Andrea Palašti focuses on documentary strategies of contemporary photographic practice; on the example of artists from ex-Yugoslavia, the author analyse the position of photography as a document which creates reality and simultaneously affirms it. On the basis of his own art practice but also the practices of other authors, Antonio Grgić tackles the issue of documenting the destruction of monuments in which the photographed image plays a part in producing new meanings and relations to the text.

By compiling these contributions and analyses, we strive to contribute to the inquiry into the medium of photography and its sensitive role. Historical events, as well as those in the present time, are not neutral; they are susceptible to reinterpretations, with the photographer playing a major role in this process. While we can easily be carried away with the belief that photography can help us understand the world, as it is the medium which assists in creating its illusionary unity, one should keep in mind that photography teaches us about many important issues. It gives us knowledge and information about the Others and those who are different, helps us accept unconventional ways of signifying identity and generates a system of signs which, ultimately, function pass the rigid power structures.

Translation from Croatian: Ivana Bertić and Dunja Opatić